

Besmettelijke ziekten in één keer aanpakken

Wim Hanekamp

Een aantal jaren zijn de proefbedrijven nu al bezig om besmettelijke dierziekten in één keer aan te pakken. Deze benadering als onderdeel van een gezonde bedrijfsvoering wordt als zinvol ervaren door de bedrijfsleiders.

Vanaf eind 1997 doen de melkveeproefbedrijven van het Praktijkonderzoek Veehouderij mee aan een project waar gelijktijdig een aantal besmettelijke dierziekten aangepakt worden. Het gaat om ziekten als IBR, BVD, paratbc, Leptospirose (melkerskoorts) en Salmonellose. Een groot aantal maatregelen zijn denkbaar om de kans dat de ziekte op het bedrijf uitbreekt te verminderen. In overleg met deskundigen van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zijn deze maatregelen samengevat in vier groepen:

- geen contact met dieren van een ander bedrijf
- bedrijfskleding voor professionals
- kalveren alleen biest van de eigen moeder en daarna kunstmelk
- jongvee niet in contact laten komen met mest van oude koeien

Met de proefbedrijven zijn deze maatregelen besproken. Zij moeten er tenslotte in de praktijk mee werken. Wat vinden zij ervan?

Bewustwording

'Toen het bestrijdingsplan zich aankondigde dachten we met z'n allen: waar gaat dit heen en waar is het eind?', zo verwoordt Martin de Bree van het Voer-Melk-Bedrijf de mening van de medewerkers op de Waiboerhoeve. Men dacht dat het onwerkbaar was en veel tijd zou kosten. Nu geeft hij aan dat het wel zinvol is, maar dat het een omschakeling vraagt van gedachten. Zijn collega van het LagekostenBedrijf, Roel Withaar, valt hem daarin bij. 'Een stukje bewustwording moet groeien: hoe voorkom ik insleep van ziektes van buitenaf en ook tussen jong en oud. Dit betekent aanpassen van je werkwijze zoals het kalf biest geven van eigen koe, handen wassen voordat je een kalf biest geeft en laarzen schoonspuiten voordat je naar de kalveren gaat.'

Aankoop van vee komt op de proefbedrijven niet voor. Er is enkel eenrichtingsverkeer: over de dam heen en vertrekken.

Bedrijfskleding

Tegen het verplicht stellen van bedrijfskleding keken sommi-

gen ook eerst wat raar aan. Je moet zelf wel consequent zijn: zonder bedrijfskleding geen toegang in de stal. Na enkele keren erop hameren wordt het geaccepteerd. Het is nu zelfs zo dat de monteur van de mestschuif zelf om kleding vraagt. 'Natuurlijk bedrijfskleding voor dierenartsen, de inseminator e.d. Laten we oppassen dat we andere doelgroepen niet afschrikken door (te) strenge voorzorgsmaatregelen', zegt Joop Verheul uit Zegveld. Ook anderen vinden dat de melkveehouderij niet de weg op moet gaan van gesloten bedrijven zoals dat in de varkens- en pluimveehouderij gebruikelijk is. Dat is ook niet de bedoeling van de maatregelen. Koeien moeten 's zomers in de wei kunnen met de nodige afstand van buurmans vee. Stalbezoek blijft mogelijk als men maar met schone kleding komt, op de voergang blijft en van de dieren afblijft. Dus alleen maar naar kijken en aankomen niet. Op de proefbedrijven, waar veel excursies komen, is dit opgelost door het spannen van een draadje voor het voer. Op De Marke heeft men een hygiëneplan gemaakt. Zwier van de Vegte: 'Het opzetten van een hygiëneplan, met daaraan gekoppeld het plan van aanpak, welke door een kritische groep is beoordeeld, is een positief concreet resultaat. Dit geeft mij een goede onderbouwing om deze plannen ook daadwerkelijk te realiseren.'

Bedrijfshygiëne

Met het geven van biest en daarna kunstmelk hebben de medewerkers op de proefbedrijven geen moeite. 'Vaarskalveren krijgen zonder uitzondering biest van de moeder', meldt Gerard Verkade van het Voer en Emmissie Bedrijf op de Waiboerhoeve. 'Gescheiden jongvee-opfok zou eigenlijk veel meer toegepast moeten worden, naast biestverstrekking van eigen moeder en een goede hygiëne rond het afkalven', vindt Jan Bloemert. Hij is bedrijfsleider van het hightechbedrijf op de Waiboerhoeve. Op dit bedrijf past men een heel strikte hygiëne toe rondom geboorte, opfok en huisvesting van jongvee. Dat allemaal als voorzorgsmaatregelen in het kader van een stringente aanpak van paratbc. Via jaarlijks mestonderzoek heeft het bedrijf inmiddels de onverdachtstatus 9 bereikt. Het verzamelen van de mestmonsters kost wel de nodige tijd en ook op de proefbedrijven moet er wel eens opnieuw gemonsterd worden, omdat de monsters overgroeid zijn door schimmels.

Kosten

Proefbedrijf Cranendonck meldt dat de kosten voor deze algehele aanpak niet gering zijn. Inclusief entingen zijn deze al gauw f 20,- tot f 25,- per koe. Het gaat dan met name om de monstercosten van bloed en mest die nodig zijn om de status te bepalen. Volgens de bedrijfsleiders kan de toelichting bij de uitslagen nog duidelijker.

Gezonde bedrijfsvoering

De hygiënemaatregelen die nodig zijn om ziektevrij te worden en te blijven, vertonen geen tegenstellingen tussen de ziekten. Dit is een voordeel bij gezamenlijke aanpak. Sowieso is dit voor elk bedrijf aan te bevelen. Door gelijktijdig invulling te geven aan de vier genoemde hoofdmaatregelen werkt men aan een gezonde bedrijfsvoering. De bedrijfsleiders vinden in het algemeen een dergelijke aanpak een goede zaak. 🏠

